

**TÒA ÁN NHÂN DÂN
THÀNH PHỐ P
TỈNH GIA LAI**

**CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc**

Bản án số: 28/2023/HNGĐ - ST

Ngày 07 tháng 4 năm 2023

*“V/v: Thay đổi người trực tiếp
nuôi con”*

**NHÂN DANH
NƯỚC CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
TÒA ÁN NHÂN DÂN THÀNH PHỐ P, TỈNH GIA LAI**

- Thành phần Hội đồng xét xử sơ thẩm gồm có:

Thẩm phán - Chủ tọa phiên tòa: Bà Võ Thị Thanh Thúy

Các Hội thẩm nhân dân:

1. Ông Quách Đình Hoàng

2. Bà Tô Thị Lành

- *Thư ký phiên tòa:* Ông Phan Quang Ân - Thư ký Tòa án nhân dân thành phố P, tỉnh Gia Lai.

- *Đại diện Viện kiểm sát nhân dân thành phố P tham gia phiên tòa:* Bà Phạm Thị Thanh Trúc - Kiểm sát viên.

Trong các ngày 22 tháng 02 năm 2023 và ngày 07 tháng 4 năm 2023 tại Tòa án nhân dân thành phố P, tỉnh Gia Lai xét xử sơ thẩm công khai vụ án thụ lý số: 769/2022/TLST-HNGĐ ngày 28 tháng 10 năm 2022 về việc: ***“Thay đổi người trực tiếp nuôi con”*** theo Quyết định đưa vụ án ra xét xử số 03/2023/QĐXXST - HNGĐ ngày 13 tháng 01 năm 2023; Quyết định hoãn phiên tòa số 11/2023/QĐST - HNGĐ ngày 08 tháng 02 năm 2023; Quyết định tạm ngừng phiên tòa số 01/2023/QĐST - HNGĐ ngày 22 tháng 02 năm 2023; Thông báo thời gian, địa điểm tiếp tục phiên tòa số 229/TB – TA ngày 15 tháng 3 năm 2023 và Thông báo thay đổi thời gian mở phiên tòa số 258/TB – TA ngày 24 tháng 3 năm 2023 giữa các đương sự:

1. Nguyên đơn: Chị Đỗ Thị Lệ H, sinh năm 1990

Địa chỉ: 92/1 YĐ, phường YĐ, thành phố P, tỉnh Gia Lai

Đại diện theo ủy quyền: Ông Ngô Đức N, sinh năm 1961

Địa chỉ: 203 LTT, phường YĐ, thành phố P, tỉnh Gia Lai

(Giấy ủy quyền công chứng số 3189 quyền số 11/2022 TP/CC – SCC/HĐGD ngày 05 tháng 11 năm 2022 tại Phòng công chứng số 1 tỉnh Gia Lai).

Vắng mặt có Đơn xin vắng mặt.

2. Bị đơn: Anh Lê Mạnh T, sinh năm 1985

Địa chỉ: Số 162/76 TC, tổ 03, phường PĐ, thành phố P, tỉnh Gia Lai.

Có mặt.

NỘI DUNG VỤ ÁN

Theo đơn khởi kiện đề ngày 24 tháng 10 năm 2022 cùng các tài liệu, chứng cứ có tại hồ sơ và tại phiên tòa, Đại diện theo ủy quyền của nguyên đơn chị Đỗ Thị Lệ H - ông Ngô Đức N trình bày như sau:

Theo nội dung của Quyết định công nhận thuận tình ly hôn và sự thỏa thuận của các đương sự số 39/2017/QĐST - HNGĐ ngày 14 tháng 02 năm 2017: Giao con Lê Đỗ Hải U, sinh ngày 10 tháng 9 năm 2012 cho anh Lê Mạnh T trông nom, chăm sóc, giáo dục, nuôi dưỡng cho đến khi con thành niên.

Vào thời điểm giải quyết ly hôn do mong muốn nhanh chóng thoát khỏi cảnh bị ngược đãi, chị Đỗ Thị Lệ H đã chấp nhận yêu cầu của anh Lê Mạnh T về nuôi con để chị H được ly hôn. Tuy nhiên, trên thực tế anh T không thực hiện nghĩa vụ nuôi dạy con mà cháu Lê Đỗ Hải U đều do chị H trực tiếp nuôi dưỡng, chăm sóc từ ngày 14 tháng 02 năm 2017 cho đến ngày 26 tháng 9 năm 2022 hơn 05 năm kể từ ngày ly hôn. Chị Đỗ Thị Lệ H đã cung cấp nhiều chứng cứ được chính quyền địa phương xác nhận thể hiện chị là người trực tiếp nuôi con trong thời gian nêu trên. Sau khi ly hôn, anh T liên tục ép chị H về chung sống bằng nhiều cách như đã có nhiều hành vi theo dõi, nhục mạ bố mẹ chị H, nhấn tin chửi bới chị H.. Khi chị H kiên quyết từ chối thì anh T lại bắt cháu U về nuôi để gây sức ép và hạn chế quyền thăm nom, chăm sóc con của chị H.

Cháu Lê Đỗ Hải U đã 10 tuổi, đang trong giai đoạn dậy thì, trưởng thành về tâm sinh lý nhưng anh T lại thường xuyên đi công tác nên không đảm bảo điều kiện về thời gian để chăm sóc con. Bản thân cháu U là con gái cùng với thực tế chị H là người trực tiếp nuôi dưỡng cháu trong suốt 05 năm qua nên Tòa án giao cho chị H nuôi dưỡng mới phù hợp thực tế và tâm sinh lý của cháu U.

Tại phiên tòa, chị Đỗ Thị Lệ H vẫn giữ nguyên yêu cầu khởi kiện về thay đổi người trực tiếp nuôi con cụ thể: Giao con Lê Đỗ Hải U, sinh ngày 10 tháng 9 năm 2012 cho chị Đỗ Thị Lệ H trực tiếp trông nom, chăm sóc, giáo dục, nuôi dưỡng cho đến khi con thành niên.

Theo bản tự khai và bản trình bày ngày 25 tháng 11 năm 2022 cùng các tài liệu, chứng cứ có tại hồ sơ và tại phiên tòa, bị đơn anh Lê Mạnh T trình bày như sau:

Anh không chấp nhận yêu cầu khởi kiện của chị Đỗ Thị Lệ H và khẳng định những thông tin do chị H cung cấp là sai sự thật. Anh luôn hoàn thành tốt việc trông nom, chăm

sóc, giáo dục, nuôi dưỡng con Lê Đỗ Hải U và tôn trọng quyền của người không trực tiếp nuôi con theo đúng quy định của pháp luật kể từ thời điểm ly hôn đến nay.

Hiện nay, anh đảm bảo đủ điều kiện để tiếp tục trông nom, chăm sóc, giáo dục, nuôi dưỡng con Lê Đỗ Hải U, cụ thể:

Anh có nhà riêng tại 162/76 TC, tổ 03, phường PĐ, thành phố P, tỉnh Gia Lai trong khu vực dân cư an ninh, gần với nhà của ông bà nội và người thân khác trong gia đình; công việc ổn định với mức lương ngày càng tăng theo thời gian công tác; bên cạnh đó, anh có tài sản riêng và thu nhập ổn định từ các nguồn đầu tư minh bạch, chính đáng khác; phương tiện đi lại là xe ô tô thuận tiện và an toàn trong di chuyển của hai cha con. Ngoài ra, bản thân đã chủ động mua bảo hiểm khác ngoài bảo hiểm theo chế độ quân nhân để đảm bảo cháu Uyên được hưởng phúc lợi xã hội tốt nhất và đảm bảo về công tác khám chữa bệnh.

Anh làm việc trong giờ hành chính, công việc giám sát, chỉ đạo các hoạt động chuyên môn của cơ quan nên chủ động về mặt thời gian do đó có điều kiện để chăm sóc và cùng cháu U tham gia các hoạt động ngoại khóa. Trong gia đình, cháu U luôn nhận được tình cảm yêu thương, hỗ trợ mọi mặt từ gia đình bên nội nên cháu vẫn đang phát triển tốt về tâm sinh lý. Bản thân anh luôn nỗ lực trong công tác làm tấm gương cho cháu U học tập và noi theo.

Vì vậy, anh yêu cầu Tòa án giải quyết theo hướng không chấp nhận yêu cầu khởi kiện của chị Đỗ Thị Lệ H và giữ nguyên nội dung trong Quyết định công nhận thuận tình ly hôn và sự thỏa thuận của các đương sự số 39/2017/QĐST - HNGĐ ngày 14 tháng 02 năm 2017.

Tại phiên tòa Đại diện Viện kiểm sát nhân dân thành phố P có ý kiến như sau:

Về trình tự, thủ tục tố tụng: Việc Tòa án thụ lý yêu cầu khởi kiện của nguyên đơn là đúng thẩm quyền, trình tự thủ tục tố tụng. Quá trình chuẩn bị xét xử và tại phiên tòa hôm nay, Thẩm phán, Hội đồng xét xử đã chấp hành đúng quy định của pháp luật về thụ lý vụ án, thẩm quyền giải quyết vụ án, thu thập chứng cứ, thông báo về việc giao nộp, tiếp cận, công khai chứng cứ và hòa giải cũng như trình tự phiên tòa. Đảm bảo về thời hạn chuẩn bị xét xử. Các đương sự chấp hành đúng theo quy định của pháp luật tố tụng.

Về nội dung: Đại diện Viện kiểm sát đề nghị không chấp nhận yêu cầu khởi kiện của chị Đỗ Thị Lệ H về thay đổi người trực tiếp nuôi con đối với cháu Lê Đỗ Hải U, sinh ngày 10 tháng 9 năm 2012. Chị Đỗ Thị Lệ H phải chịu án phí theo quy định của pháp luật.

NHẬN ĐỊNH CỦA TÒA ÁN:

[1] Điều 84 Luật Hôn nhân và gia đình năm 2014 quy định “*Trong trường hợp có yêu cầu của cha, mẹ hoặc cá nhân, tổ chức được quy định tại khoản 5 Điều này, Tòa án có thể quyết định việc thay đổi người trực tiếp nuôi con*”, theo đó chị Đỗ Thị Lệ H có quyền khởi kiện yêu cầu thay đổi người trực tiếp nuôi con và Tòa án có thẩm quyền giải quyết yêu

cầu này. Bị đơn anh Lê Mạnh T cư trú trên địa bàn thành phố P nên thẩm quyền giải quyết thuộc về Tòa án nhân dân thành phố P theo loại việc, theo lãnh thổ và theo cấp xét xử.

Ngày 07 tháng 4 năm 2023, Hội đồng xét xử tiếp tục phiên toà mở ngày 22 tháng 02 năm 2023, đại diện theo uỷ quyền của nguyên đơn ông Ngô Đức N có Đơn xin vắng mặt trong đó đề nghị xét xử vắng mặt ông; Hội đồng xét xử căn cứ theo quy định khoản 1 Điều 228 Bộ luật Tố tụng dân sự xét xử vắng mặt đại diện uỷ quyền của nguyên đơn.

[2] Theo Quyết định công nhận thuận tình ly hôn và sự thỏa thuận của các đương sự số 39/2017/QĐST – HNGĐ ngày 14 tháng 02 năm 2017 của Tòa án nhân dân thành phố P, chị Đỗ Thị Lệ H và anh Lê Mạnh T thống nhất giao cháu Lê Đỗ Hải U, sinh ngày 28 tháng 4 năm 1990 cho anh Lê Mạnh T trông nom, chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục sau khi ly hôn.

Với mục tiêu duy trì sự ổn định tâm lý cho cả cha, mẹ, con sau khi ly hôn, hạn chế tối đa ảnh hưởng tiêu cực đến từ hậu ly hôn và thay đổi môi trường sống, việc thay đổi người trực tiếp nuôi con được giải quyết khi có một trong các căn cứ quy định tại khoản 2 Điều 84 Luật Hôn nhân và gia đình năm 2014:

“a) Cha mẹ có thỏa thuận về việc thay đổi người trực tiếp nuôi con phù hợp với lợi ích của con

b) Người trực tiếp nuôi con không còn đủ điều kiện trực tiếp trông nom, chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục con”

Quá trình tham gia tố tụng và tại phiên tòa, chị Đỗ Thị Lệ H và anh Lê Mạnh T không có văn bản thỏa thuận và không đồng thuận với nhau về việc thay đổi người trực tiếp nuôi con sau khi ly hôn.

Trông nom, chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục có thể hiểu là tuân thủ nghĩa vụ và quyền được quy định tại Điều 69 Luật Hôn nhân và gia đình năm 2014

“1. Thương yêu con, tôn trọng ý kiến của con; chăm lo việc học tập, giáo dục để con phát triển lành mạnh về thể chất, trí tuệ, đạo đức, trở thành người con hiếu thảo của gia đình, công dân có ích cho xã hội.

2. Trông nom, nuôi dưỡng, chăm sóc, bảo vệ quyền, lợi ích hợp pháp của con chưa thành niên, con đã thành niên mất năng lực hành vi dân sự hoặc không có khả năng lao động và không có tài sản để tự nuôi mình.

3. Giám hộ hoặc đại diện theo quy định của Bộ luật dân sự cho con chưa thành niên, con đã thành niên mất năng lực hành vi dân sự.

4. Không được phân biệt đối xử với con trên cơ sở giới hoặc theo tình trạng hôn nhân của cha mẹ; không được lạm dụng sức lao động của con chưa thành niên, con đã thành niên mất năng lực hành vi dân sự hoặc không có khả năng lao động; không được xúi giục, ép buộc con làm việc trái pháp luật, trái đạo đức xã hội”

Xuất phát từ văn hóa gia đình người Việt và liên kết bởi sợi dây huyết thống, trách nhiệm của cha mẹ đối với con không giới hạn trong công sinh thành, dưỡng dục mà kéo dài

cho đến lúc cha mẹ qua đời cho nên khi hôn nhân chấm dứt thì quan hệ cha, mẹ, con vẫn tồn tại. Do đó, nghĩa vụ và quyền trông nom, chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục con sau ly hôn ràng buộc đối với cả cha và mẹ, trong đó trách nhiệm chính thuộc về người trực tiếp nuôi con theo quy định của pháp luật. Điều này được ghi nhận tại Điều 81 Luật Hôn nhân và gia đình năm 2014 “*Sau khi ly hôn, cha mẹ vẫn có quyền, nghĩa vụ trông nom, chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục con chưa thành niên... theo quy định của Luật này...*”; Điều 71 Luật Hôn nhân và gia đình năm 2014 quy định “*Cha, mẹ có nghĩa vụ và quyền ngang nhau, cùng nhau chăm sóc, nuôi dưỡng con chưa thành niên...*”

Như vậy, mặc dù anh Lê Mạnh T là người trực tiếp nuôi con, chịu trách nhiệm chính thực hiện nghĩa vụ trông nom, chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục đối với con Lê Đỗ Hải U nhưng chị Đỗ Thị Lệ H cũng có nghĩa vụ phối hợp, hỗ trợ nhằm đảm bảo quyền lợi về mọi mặt cho cháu U. Do đó, việc chị H trực tiếp phối hợp giáo dục, trao đổi và đóng các khoản phí cho giáo viên chủ nhiệm tại trường Tiểu học NVT; đưa cháu U khám chữa bệnh tại phòng khám tư nhân, Bệnh viện Nhi; trực tiếp nuôi dưỡng cháu U trong giai đoạn anh T học tập tại địa phương khác từ tháng 9 năm 2021 đến tháng 6 năm 2022 cũng như anh T chuyển tiền vào tài khoản của chị H chỉ đủ cơ sở để nhận định chị H đã thực hiện tốt vai trò người mẹ, hỗ trợ anh T trong quá trình nuôi con nhưng không đủ toàn diện để khẳng định anh T không trực tiếp thực hiện nghĩa vụ nuôi con.

Bên cạnh đó, cháu U song song sinh hoạt cùng với chị H tại nhà ba mẹ chị tại địa chỉ 92/1 YĐ, tổ 05, phường YĐ, thành phố P, tỉnh Gia Lai nhưng vẫn cư trú và sinh sống tại nhà của anh T tại địa chỉ số 162/76 TC, tổ 03, phường PĐ, thành phố P, tỉnh Gia Lai. Như vậy, anh T vẫn trực tiếp trông nom, nuôi dưỡng, chăm sóc, giáo dục cháu U và việc cháu U tự do sinh hoạt tại nhà ông bà ngoại thể hiện anh không cản trở việc thăm nom con của chị H.

Xét đến quá trình nuôi con của anh Lê Mạnh T từ khi Quyết định số 39 ngày 14 tháng 02 năm 2017 có hiệu lực đến nay:

Về hình thức, đến tại phiên tòa, Tòa án chưa nhận được phản ánh của cơ quan có thẩm quyền hoặc chứng cứ thể hiện cháu U bị suy nhược về sức khỏe, sa sút về trí tuệ, bất ổn về tinh thần hoặc trong quá trình nuôi con anh T không tuân thủ các nghĩa vụ nêu trên hoặc do thay đổi bởi yếu tố khách quan dẫn đến anh T không còn đủ điều kiện để thực hiện các nghĩa vụ này từ đó không đảm bảo nuôi dưỡng cháu U phát triển toàn diện về thể chất và tinh thần.

Về nội dung, cháu U có nguyện vọng tiếp tục được anh T trông nom, chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục.

Từ đó, Hội đồng xét xử hoàn toàn có cơ sở để nhận định anh Lê Mạnh T hiện còn đủ điều kiện để trực tiếp trông nom, chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục cháu Lê Đỗ Hải U cho

nên không có căn cứ để thay đổi người trực tiếp nuôi con theo yêu cầu khởi kiện của chị Đỗ Thị Lệ H.

[3] Về án phí: Chị Đỗ Thị Lệ H phải chịu tiền án phí hôn nhân gia đình sơ thẩm theo quy định của pháp luật.

Vì các lẽ trên;

QUYẾT ĐỊNH

Căn cứ vào khoản 3 Điều 28, điểm a khoản 1 Điều 35, điểm a khoản 1 Điều 39, khoản 2 Điều 97, Điều 228, Điều 259, Điều 266, Điều 273 của Bộ luật Tố tụng dân sự năm 2015;

Áp dụng Điều 69, Điều 71, Điều 72, Điều 81, Điều 84 Luật hôn nhân và gia đình năm 2014;

Căn cứ Điều 146, Điều 147 Bộ luật Tố tụng dân sự năm 2015 và điểm a khoản 5 Điều 27 Nghị quyết 326/2016/UBTVQH14 của Ủy ban thường vụ Quốc Hội ngày 30/12/2016 quy định về mức thu, miễn, giảm, thu, nộp, quản lý và sử dụng án phí và lệ phí Tòa án;

Tuyên xử:

1. Không chấp nhận đơn khởi kiện của chị Đỗ Thị Lệ H về yêu cầu thay đổi người trực tiếp nuôi con sau khi ly hôn.

2. Anh Lê Mạnh T tiếp tục trông nom, chăm sóc, giáo dục, nuôi dưỡng con Lê Đỗ Hải U, sinh ngày 10 tháng 9 năm 2012 cho đến khi con thành niên hoặc đã thành niên mất năng lực hành vi dân sự hoặc không có khả năng lao động và không có tài sản để tự nuôi mình theo Quyết định công nhận thuận tình ly hôn và sự thỏa thuận của các đương sự số 39/2017/QĐST – HNGĐ ngày 14 tháng 02 năm 2017 của Tòa án nhân dân thành phố P, tỉnh Gia Lai.

Người không trực tiếp nuôi con có quyền, nghĩa vụ thăm nom con mà không ai được cản trở.

Người không trực tiếp nuôi con có nghĩa vụ tôn trọng quyền của con được sống chung với người trực tiếp nuôi.

Người không trực tiếp nuôi con lạm dụng việc thăm nom để cản trở hoặc gây ảnh hưởng xấu đến việc trông nom, chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục con thì người trực tiếp nuôi con có quyền yêu cầu Tòa án hạn chế quyền thăm nom con của người đó.

Người trực tiếp nuôi con cùng các thành viên trong gia đình không được cản trở người không trực tiếp nuôi con trong việc thăm nom, chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục con.

Theo yêu cầu của cha, mẹ hoặc cá nhân, tổ chức theo quy định của pháp luật, Tòa án có thể quyết định việc thay đổi người trực tiếp nuôi con hoặc việc cấp dưỡng nuôi con.

3. Về án phí: Chị Đỗ Thị Lệ H phải chịu tiền án phí hôn nhân gia đình sơ thẩm là 300.000 (ba trăm nghìn) đồng nhưng được khấu trừ vào 300.000 đồng tiền tạm ứng án phí đã nộp trước đây theo biên lai số 0002694 ngày 27 tháng 10 năm 2022 của Chi cục Thi hành án dân sự thành phố P. Chị Đỗ Thị Lệ H đã nộp đủ án phí.

Trường hợp bản án được thi hành theo quy định tại Điều 2 Luật Thi hành án dân sự thì người được thi hành án dân sự, người phải thi hành án dân sự có quyền thỏa thuận thi hành án, quyền yêu cầu thi hành án, tự nguyện thi hành án hoặc bị cưỡng chế thi hành án theo quy định tại các Điều 6, 7, 7a và 9 Luật Thi hành án dân sự và Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật thi hành án dân sự; thời hiệu thi hành án được thực hiện theo quy định tại Điều 30 Luật Thi hành án dân sự.

Trong thời hạn 15 ngày, kể từ ngày tuyên án, bị đơn được quyền làm đơn kháng cáo để Tòa án nhân dân tỉnh Gia Lai giải quyết theo thủ tục phúc thẩm. Riêng nguyên đơn vắng mặt tại phiên tòa được quyền kháng cáo trong hạn 15 ngày kể từ ngày bản án hoặc bản sao bản án được tổng đạt hợp lệ.

Nơi nhận:

- Viện kiểm sát thành phố P;
- Chi cục thi hành án dân sự thành phố P;
- Tòa án nhân dân tỉnh Gia Lai
- Các đương sự;
- Lưu hồ sơ.

**TM. HỘI ĐỒNG XÉT XỬ SƠ THẨM
THẨM PHÁN – CHỦ TỌA PHIÊN TÒA**

Đã ký
Võ Thị Thanh Thuý

THÀNH VIÊN HỘI ĐỒNG XÉT XỬ

THẨM PHÁN – CHỦ TỌA PHIÊN TÒA